

PERfect – Pomůcka pro tělovýchovné
behaviorální hodnocení dětí s autismem na
základní škole (5-11 let)

Co-funded by
the European Union

léargas

Jak využívat tuto pomůcku: Abyste jako učitel tělesné výchovy byli efektivní, je třeba vytvářet vzdělávací programy, které co nejvíce odpovídají aktuálním potřebám vašich studentů. U mnoha žáků, včetně těch s autismem, je nutné při plánování, výuce a hodnocení tělesné výchovy zohlednit jejich behaviorální a smyslové dovednosti. Tuto pomůcku proto ideálně využijte pro přímou práci se svým studentem s autismem, při níž budete testovat, pozorovat a hodnotit, jaké má v těchto oblastech potřeby. Hlavní důraz je kladen na behaviorální a senzoryckou část. V části týkající se motorických schopností je vhodné provést úpravy tak, aby odpovídala vývojovým, kulturním a národním potřebám dítěte/země. Stále je ale třeba zachovat logiku vytváření jasných úkolů, které se přímo testují a pozorují, a pozorovatelné reakce na tyto úkoly se budou.

Jak hodnotit: Veškeré hodnocení by mělo být prováděno při přímém pozorování/interakci s dítětem. V ideálním případě byste měli aktivitu několikrát vyzkoušet, než začnete danou oblast bodovat. Kritéria jsou vždy uvedena u jednotlivých aktivit, ale obecně se dají shrnout následovně:

Výsledek 0 znamená, že daná dovednost nebyla vůbec zpozorována. **Výsledek 1** znamená, že dovednost byla částečně předvedena a/nebo vyžadovala určitou pomoc. **Výsledek 2** znamená, že dovednost bylo možné vidět ve většině případů a byla prováděna samostatně.

Další poznámky:

V celé pomůcce je zmiňováno chování náročné na péči. Ačkoli každé dítě je jedinečné, děti s autismem se mohou projevat náročným chováním, jako jsou: záchvaty vzteku, agrese, sebepoškozující chování, repetitivní chování (činnosti a/nebo vokalizace) a perseverace (u lpívání) v řeči/činnosti.

Komunikace je v textu zmíněna mnohokrát. Mějte na paměti, že děti s autismem mohou komunikovat různými způsoby – hlasově, pomocí znaků, pomocí výměnného obrázkového komunikačního systému (PECS) nebo pomocí augmentativního nebo asistenčního komunikačního zařízení (AAC), jako je tablet.

Behaviorální dovednosti v kontextu tělesné výchovy

Úkol	Skóre	Název úkolu	Cíl úkolu	Jak hodnotit	Kritéria	Poznámky
B1	0 1 2	Dodržování pokynů (individuální)	Dítě se řídí vícekrokovými pokyny, pokud jsou zadány přímo jemu.	Zadejte dítěti (můžete přitom říct jeho jméno) individuálně vícekrokový pokyn (např. zuj si boty a jdi si sednout na zem).	1= Splnilo část pokynu. 2= Bez jakékoli pomoci splnilo všechny části pokynu.	
B2	0 1 2	Dodržování pokynů (ve skupině)	Ve skupině 5 a více dětí se dítě řídí jednokrokovými pokyny.	Zadejte skupině pěti dětí jednokrokový pokyn (např. všichni se postavte), aniž byste řekli jméno dítěte.	1= Splnilo pokyn ve skupině 2-4 dětí. 2= Splnilo pokyn ve skupině 5 dětí bez pomoci.	

B3	0 1 2	Dodržování pravidel	Dodržuje základní pravidla tělesné výchovy, která jsou vyvěšena ve třídě/jejichž dodržování bylo kontrolováno po celou dobu trvání hodiny tělesné výchovy.	Představte všechna pravidla (např. na nic bez dovolení nesahat, mluvit slušně atd.) a vyvěste je ve třídě.	1= Během sledované doby dítě dodržuje přibližně 75 % pravidel. 2= Dodržuje pravidla v průběhu celé sledované doby.	
B4	0 1 2	Iniciace komunikace se spolužáky	Alespoň jednou během hodiny tělesné výchovy dítě osloví spolužáka, aby mu položilo otázku nebo požádalo o nějaký předmět.	Během hodiny tělesné výchovy sledujte, zda dítě samostatně a vhodným způsobem přistupuje ke spolužákovi, aby ho požádalo o pomoc.	1= Navazuje kontakt se spolužákem, ale používá nevhodné výrazy a/nebo nevhodný fyzický kontakt. 2= Navazuje kontakt se spolužákem a položí mu vhodnou otázku/žádost, přičemž respektuje jeho osobní prostor.	
B5	0 1 2	Zapojování se ve skupině	Během hodiny tělocviku reaguje na otázku/požadavek předložený skupině 5 nebo více dětí, aby každý alespoň jednou během hodiny odpověděl na otázku nebo předvedl nějakou činnost.	Ve skupině nejméně pěti dětí požádejte dobrovolníka, aby odpověděl na otázku nebo	1= Odpovídá na požadavek, ale nečeká, až bude vybrán/vyvolán. 2= Reaguje na požadavek poté, co	

				<p>předvedl nějakou činnost (např. kdo může třídu ukázat, jak se chodí jako kačenka?). Poskytněte více příležitostí v průběhu hodiny tělocviku.</p>	<p>je vyvolán učitelem (odpověď nemusí být správná nebo přesná).</p>	
B6	0 1 2	Připravenost na hodinu	<p>Přichází na hodinu tělesné výchovy vybaveno všemi potřebnými věcmi (např. oděvem/obuví).</p>	<p>Na začátku hodiny tělesné výchovy zkontrolujte, zda si dítě samostatně přineslo všechny potřebné věci.</p>	<p>1= Přichází s některými potřebnými věcmi. 2= Samostatně přichází se všemi potřebnými věcmi.</p>	
B7	0 1 2	Přechody mezi činnostmi	<p>Během hodiny tělesné výchovy přechází z jedné činnosti do druhé, aniž by projevovalo náročné chování nebo potřebovalo pomoc.</p>	<p>Během hodiny tělesné výchovy nabízejte více příležitostí k přechodům mezi činnostmi a sledujte, jak dítě přechody zvládá.</p>	<p>1= Přechází mezi činnostmi bez náročného chování, ale potřebuje další prompty/pomoc. 2= Samostatně přechází mezi činnostmi bez projevů náročného chování.</p>	

B8	0 1 2	Sebeřízení	Prokazuje schopnost popsat vlastní chování a stanovit si vlastní cíle.	Během hodiny se dítěte při různých příležitostech zeptejte, co právě dělá, zda je to správně a co je možné změnit.	1= Dítě dokáže odpovídat na otázky, ale potřebuje další prompty/ určitou pomoc. 2= Dítě dokáže samostatně odpovídat na otázky.	
B9	0 1 2	Komunikace	Během hodiny tělesné výchovy vhodným způsobem sděluje svá přání a potřeby učiteli.	Během tělesné výchovy sledujte, zda dítě samostatně sděluje svá přání/potřeby. Pokud jsou třeba, zajistěte, aby byly k dispozici všechny potřebné komunikační pomůcky (např. PECS, zařízení AAC).	1= Sděluje potřeby učiteli tělesné výchovy, ale potřebuje další prompty/ pomoc. 2= Samostatně sděluje potřeby učiteli tělesné výchovy, aniž by projevvalo náročné chování.	
B10	0 1 2	Učení ve skupině	Předvede novou dovednost, kterou se naučilo během skupinové výuky pěti a více dětí.	Během hodiny tělesné výchovy naučte třídu ve	1= Částečně novou dovednost dokáže předvést, nebo	

				skupinách po 5 nebo více lidech novou dovednost (např. kopání do míče) a sledujte, zda se dítě dovednost díky skupinové výuce naučilo.	během výuky potřebuje nějakou pomoc. 2= Zcela předvede dovednost, aniž by potřebovalo pomoc.	
B11	0 1 2	Vliv na učební prostředí ostatních	Po celou dobu výuky tělesné výchovy se chová způsobem, který nenarušuje učení ostatních dětí.	Během hodiny tělesné výchovy sledujte, zda se dítě nechová tak, že by ovlivňovalo schopnost ostatních dětí učit se (např. zda nevydává velmi hlasité zvuky, neničí materiály atd.).	1= Potřebuje menší pomoc/podporu, aby se zdrželo chování, které by mohlo mít negativní dopad na ostatní děti. 2= Po celou dobu sezení se chová způsobem, který umožňuje učení ostatních, není třeba mu nic připomínat nebo pomáhat.	
B12	0 1 2	Schopnost zůstat se skupinou	Zůstává se skupinou 5 a více dětí po celou dobu hodiny tělocviku.	Během hodiny tělesné výchovy	1= Potřebovalo menší	

				sledujte, zda se dítě zdržuje ve vymezených prostorách.	pomoc/podporu, aby zvládlo zůstat ve vymezených prostorách. 2= Zdržovalo se na určených místech po celou dobu hodiny a nepotřebovalo k tomu žádnou podporu.	
B13	0 1 2	Odpovědi spolužákům	Reaguje na všechny otázky/požadavky, které na něj spolužáci během hodiny tělesné výchovy mají.	Během hodiny tělesné výchovy sledujte, zda dítě samostatně a vhodným způsobem reaguje na požadavky vrstevníků.	1= Občas odpovídá na otázky/požadavky vrstevníků. 2= Důsledně odpovídá na všechny otázky/požadavky vrstevníků, přičemž používá vhodný jazyk a vhodný fyzický kontakt.	

Smyslové dovednosti v tělesné výchově

Úkol	Skóre	Název úkolu	Cíl úkolu	Jak hodnotit	Kritéria	Poznámky
S1	0 1 2	Nohy opouštějí zem	Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že jeho nohy při tělocvičných aktivitách, jako je skákání, opouštějí zem, a to aniž by projevovало náročné chování.	Zeptejte se dítěte, nakolik mu bylo ne/příjemné plnění úkolu (např. opouštění země nohama) a během dané aktivity (např. při skákání) sledujte jeho reakce. Pokud dítě dává najevo nepohodu/nechce činnost dělat, nenuťte ho do ní.	1= Nesděljuje, jaký je jeho názor na úkol (např. že nohy opouštějí při výskoku zem), ale zdá se, že mu nijak nevdá (neprojevuje náročné chování). 2= Vyjadřuje svůj názor na úkol (např. že nohy opouštějí při výskoku zem), aniž by projevovало náročné chování, a jeho odpověď odpovídá jeho reakci (např. říká, že je to v pořádku, a zdá se, že se mu skákání	
S2	0 1 2	Stoupání do výšky/pád	Dítě vyjadřuje svůj názor na výšku/možnosti pádu během tělesné výchovy v situacích, jako je lezení po laně nebo žebříku na vysokou skluzavku, a to aniž by projevovало náročné chování.			
S3	0 1 2	Hlava vzhůru nohama	Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že má při tělesné výchově hlavu dolů, například při kotrmelcích nebo používání gymnastického nářadí, a to aniž by projevovало náročné chování.			
S4	0 1 2	Reakce na dotek	Dítě vyjadřuje svůj názor na doteky s ostatními dětmi během tělesné výchovy, například když se mají držet za ruce, aby utvořili kruh, nebo při provádění jógových pozic ve dvojici, a to aniž by projevovало náročné chování.			

S5	0 1 2	Stání v řadě/blízko ostatních	Dítě vyjadřuje svůj názor na stání v řadě/blízkosti ostatních během tělesné výchovy, například při čekání ve frontě na pití vody nebo bránění protihráče/m během basketbalu, a to aniž by projevovalo náročné chování.		líbí).	
S6	0 1 2	Pohybové aktivity	Dítě vyjadřuje svůj názor na intenzivní míru pohybu při tělesných aktivitách, jako je točení nebo rychlý tanec, a to aniž by projevovalo náročné chování.			
S7	0 1 2	Stacionární činnosti	Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že musí zůstat nehybné během tělesných aktivit, jako je hra na Mrazíka, a to aniž by projevovalo náročné chování/pokračovalo v pohybu.			
S8	0 1 2	Pobyt v hlučném prostředí	Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že musí být během tělocviku v hlučném prostředí, např. když děti a vyučující mluví současně a v tělocvičně se to ozývá, a to aniž by projevovalo náročné chování.			
S9	0 1 2	Pobyt v jasně osvětleném prostředí	Dítě vyjadřuje svůj názor na to, že musí být během tělocviku v jasně osvětleném prostředí, a to aniž by projevovalo			

			náročné chování.			
--	--	--	------------------	--	--	--

Motorické dovednosti

Nejedná se o vyčerpávající soupis, ale o motorické dovednosti, na které je třeba se zaměřit na začátku základní školy. Je možné na konec této části přidat ve stejném formátu další motorické dovednosti tak, aby byly v souladu se školními osnovami v daném státu a/nebo věkovou/vývojovou úrovní nebo třídou.

Úkol	Skóre	Název úkolu	Cíl úkolu	Jak hodnotit	Kritéria	Poznámky
M1	0 1 2	Hrubě-motorická imitace	Napodobuje pohybovou sekvenci, kterou předvádí učitel tělesné výchovy.	Předvedte modelovou pohybovou sekvenci (např. dva taneční pohyby) a požádejte dítě, aby sekvenci po vaší ukázce napodobilo.	1= Napodobuje část sekvence. 2= Samostatně napodobuje celou sekvenci.	
M2	0 1 2	Skákání na jedné noze	Přeskáče na jedné noze v místnosti vzdálenost nejméně 7 metrů, aniž by spadlo.	Na zem nalepte dvě čáry vzdálené od sebe přibližně 7 metrů. Řekněte	1= Přeskáče 4-6 metrů, aniž by spadlo. 2= Přeskáče	

				dítěti, aby se postavilo na jednu čáru a přeskákalo po jedné noze na druhou čáru, aniž by spadlo.	celých 7 metrů, aniž by spadlo.	
M3	0 1 2	Přesnost hodů	Hází míčem nad hlavou ze vzdálenosti 4 metrů tak, aby zasáhlo terč o velikosti přibližně 1 metr.	Na zeď, do výšky 1 m nad zemí, nalepte terč o velikosti přibližně 1 metr. Řekněte dítěti, aby se postavilo asi 4 metry daleko a hodilo míč nad hlavou tak, aby zasáhlo terč.	1= Háží míč nad hlavou, míč nezasáhne terč, ale letí 2-3 metry. 2= Háží míč nad hlavou a zasahuje cíl.	
M4	0 1 2	Chytání odraženého míčku	Jednou rukou hází o zem a chytá tenisový míček.	Dejte dítěti míček a požádejte ho, aby ho hodilo o zem a chytilo ho jednou rukou.	1= Chytí míč jednou rukou poté, co se míč několikrát odrazí. 2= Chytí míč jednou rukou po jednom odrazu.	

M5	0 1 2	Výkop	Kopne do nehybně ležícího míče tak, aby letěl vzduchem alespoň 4 metry.	Položte míč na zem ve vzdálenosti asi 15 cm před dítětem a požádejte je, aby do něj koplo.	1= Kopne do míče a ten odletí do vzdálenosti 1-3 metry. 2= Kopne do míče a ten odletí do vzdálenosti 4 nebo více metrů.	
M6	0 1 2	Rychlost běhu a obratnost	Během 5 sekund uběhne 3 metry, zvedne předmět a pak s ním doběhne 3 metry zpět (aniž by předmět upustilo).	Na zem do vzdálenosti asi 3 metry od sebe nalepte dvě čáry. Na vzdálenější čáru položte nějaký předmět (např. míček). Řekněte dítěti, aby se postavilo na startovní čáru, běželo co nejrychleji, vzalo předmět z druhé čáry a pak s ním běželo zpět na startovní čáru. Poté zapněte	1= Dokončí úkol, ale trvá mu to 6-10 sekund. 2= Dokončí úkol do 5 sekund.	

				stopky.		
--	--	--	--	---------	--	--

KA220-SCH-D6D31EDD

Vyloučení odpovědnosti

Projekt byl financován Evropskou unií prostřednictvím programu ERASMUS+. Podpora Evropské komise na vydání této publikace nezahrnuje schválení jejího obsahu, který odráží pouze názory autorů, a Komise nenesse odpovědnost za jakékoli využití informací v ní uvedených.

W: <https://perfectproject.org/>

E: Info@Insideeu.eu

PERfect Assessment Tool © 2023 byl vytvořen ve spolupráci Institute for Studies in Social Inclusion Diversity and Engagement, ViModo Ltd, Masarykova univerzita, ACD La Hoya, BSDA, Sina Svetulka, Szkola Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 12. a vztahují se na něj licenční podmínky CC BY-NC-ND 4.0. Více informací o licenčních podmínkách naleznete na stránce: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>